

Województwo Zachodniopomorskie

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

-Szczecin 2007-

**OPRACOWANIE WYKONAŁO REGIONALNE BIURO GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W SZCZECINIE**

ZESPÓŁ AUTORSKI

**mgr inż. Urban Jerzy
mgr Rożyńska Bogusława
mgr Racinowska-Ratajczak Magdalena
mgr Kurowiak Robert
mgr inż. arch. Mickiewicz-Baranowska
licencjat Ziętek Daniel
tech. Izdebski Mirosław**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
2. Ocena realizacji celów i zadań „ Programu ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego”	7
3. Efekty ekologiczne i rzeczowe uzyskane w latach 2001-2006	35
<u>4.</u> Podsumowanie i wnioski	40

1. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2001 roku, nr 62, poz.627) w artykułach 17 i 18 nakłada na zarząd województwa, jako realizację polityki ekologicznej państwa, obowiązek sporządzenia wojewódzkiego programu ochrony środowiska, który jest uchwalany przez sejmik. Sporządza się go, podobnie jak politykę ekologiczną państwa na 4 lata z tym, że przewidziane działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata. Określa on cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych, oraz źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w październiku 2002 r. przyjął uchwałę „Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego”, Program ten jest podstawą działań Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki ekologicznej i tworzenia innych programów branżowych oraz stanowi podstawę dla formułowania wytycznych do powiatowych programów ochrony środowiska. Z wykonania programu zarząd województwa, co dwa lata sporządza raporty, które przedstawia sejmikowi.

W programie sformułowano następujące priorytetowe cele:

<i>Cel 1 Gorące punkty</i>	Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko w skali województwa, działania realizujące ten cel obejmują zarówno ochronę powietrza, powierzchni ziemi, zasobów wodnych i przewiduje się, iż realizacja tych priorytetowych w skali województwa działań, winna się rozpocząć i zakończyć w latach 2002 –2006, niemniej z uwagi na różnego rodzaju uzasadnione czynniki dopuszcza się inne wskazane w Programie okresy.
<i>Cel 2 Gospodarka wodna</i>	Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią.
<i>Cel 3 Gospodarka odpadami</i>	Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich wykorzystania i unieszkodliwiania.
Równoległe (w zależności od posiadanych środków finansowych) program wyznaczył następujące cele:	
<i>Cel 4 Poprawa jakości środowiska</i>	Powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne - zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową, zminimalizowanie uciążliwego hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.
<i>Cel 5 Racjonalizacja użytkowania surowców</i>	Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów wraz ze wzrostem udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych.
<i>Cel 6 Ochrona powierzchni ziemi i ochrona wybrzeża</i>	Ochrona przed degradacją, rekultywacja terenów zdegradowanych oraz ochrona wybrzeża Morza Bałtyckiego i Zalewu Szczecińskiego.
<i>Cel 7 Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych</i>	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych.

Cel 8 Przeciwdziałanie poważnym awariom	Ochrona przed poważnymi awariami oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.
Cel 9 Zwiększenie świadomości społecznej	Edukacja ekologiczna.
Cel 10 Monitoring środowiska	Zbudowanie systemu monitoringu i oceny środowiska, dostosowanego do wymagań i standardów Unii Europejskiej (UE).

Raport z realizacji programu Ochrony Środowiska w latach 2002 - 2006 odnosi się do poszczególnych elementów wojewódzkiego programu ochrony środowiska i zawiera:

- stan realizacji zadań wynikających z wojewódzkiego programu ochrony środowiska,
- wnioski.

Informacje do Raportu były zbierane w drodze ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, instytucji publicznych.

Problematyka ankiet rozesłanych miała dwojaki cel:

1. uzyskanie informacji o uzyskanych efektach rzeczowych (w formie wskaźników),
2. uzyskanie informacji do budowy wojewódzkiej bazy danych.

Ankietowani poproszeni zostali również o udzielenie informacji dotyczących planowanych zadań do roku 2010 (2015).

Na uwagę zasługuje niewielkie zainteresowanie oceną realizacji wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Nie otrzymano odpowiedzi (mimo wielokrotnych monitów) z:

- gmin Pyrzyce, Stargard Szczeciński (urząd gminy) oraz Kobyłanka.
- powiatów: goleniowskiego, gryfickiego i świdwińskiego.

Wykaz przedsiębiorstw, organów i instytucji, które nadesłały odpowiedzi:

1. Zespół Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry.
2. Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Szczecinie.
3. Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Koszalinie.
4. Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Gorzowie Wlkp.
5. Lasy Państwowe RDLP w Pile.
6. Lasy Państwowe RDLP w Szczecinku.
7. Lasy Państwowe RDLP w Szczecinie.
8. Zespół Drawskiego i Ińskiego Parku Krajobrazowego.
9. Wydział Środowiska i Rolnictwa ZUW w Szczecinie.
10. Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A.
11. Urząd Morski w Szczecinie.
12. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie.
13. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.
14. Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie.
15. Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.
16. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie.
17. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Pion Zasobów Wodnych.
18. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.
19. Polski Związek Wędkarski Okręg Szczecin.
20. Polski Związek Wędkarski Okręg Koszalin.

Podstawowymi wadami nadesłanych odpowiedzi z samorządów gminnych i powiatowych był brak pełnych informacji na temat wszystkich realizowanych przez siebie zadań i inwestycji oraz błędne

informacje, szczególnie związanych ze problematyką zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków; stwierdzono, że informacje pozyskane z różnych źródeł na temat tych samych przedsięwzięć mogą się istotnie różnić, Informacje te korygowano na bieżąco.

Zbiorcze opracowanie nadesłanych ankiet zawierają opracowania:

„Monitoring realizacji programu ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego i planu gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego”.

„Sprawozdanie z realizacji programu gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego”.

Ankiety stanowią materiał archiwalny.

2. OCENA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ „ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO”

Cel 1. „ Gorące punkty ”

L p.	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	Zakłady Chemiczne „Police” Działania ochronne i rekultywacyjne	<p>Zakłady Chemiczne „Police” prowadzą działalność na instalacjach spełniających wymogi stawiane przez BAT na podstawie uzyskanej 27.02.2004 r. decyzji – pozwolenie zintegrowane znak, SR-Ś – 6/6619/1/04 (pierwsza firma z przemysłu chemicznego w Polsce) ustalającej szczegółowe warunki eksploatacyjne i ochrony środowiska. Są one na bieżąco sprawdzane i weryfikowane przez kontrole prowadzone przez WIOŚ w Szczecinie. Nie ma podstaw formalno-prawnych, zarówno w przepisach krajowych jak i prawa unijnego, nakładających na Zakłady dodatkowe warunki związane z ochroną środowiska zawarte w programie ochrony środowiska województwa tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zmniejszenia emisji pyłów i gazów 2. kontynuacji działań na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych fosfogipsów 3. zwiększenia zagospodarowania siarczanu żelazawego 4. rekultywacji składowiska fosfogipsów 5. zmniejszenia zużycia wody <p>Ich realizacja (dot. pkt. 1, 2, 5) wpłynęłaby na niepożądane dla działalności ograniczenia zakładu w dotychczasowej produkcji.</p> <p>Ad. 1 Po realizacji w poprzednich latach inwestycji mających na celu ograniczenie emisji nie są nakładane żadne kary za ponadnormatywną emisję. Prowadzony monitoring zarówno na poszczególnych emitorach jak i wokół Zakładów potwierdza dotrzymywanie wszystkich warunków prawnych. Roczna emisja pyłów i gazów jest stabilna i zależy od wielkości naszej produkcji</p> <p>Ad. 2 Zgodnie z przyjętą technologią nie ma żadnych możliwości zmniejszenia ilości wytwarzanego fosfogipsu. Jest to w świecie praktycznie jedyna metoda dla przemysłowego wytwarzania kwasu fosforowego wykorzystywanego do produkcji nawozów fosforowych. Ilość produkowanego kwasu jest zależna do ilości produkowanych nawozów (drobne ilości sprzedawanego kwasu nie mają zasadniczego znaczenia), a ilość wytwarzanego przy produkcji kwasu - fosfogipsu wynika bezpośrednio z chemizmu procesu. O zmniejszeniu ilości wytwarzanego fosfogipsu można mówić jedynie w przypadkach zmniejszenia produkcji lub zakupu kwasu od producentów zewnętrznych, po wcześniejszym wybudowaniu terminalu rozładunkowego w tym zbiorników i rurociągów przesyłowych do instalacji produkcyjnych. (co jest rozważane w strategii ZCh „POLICE” SA).</p> <p>Ad 3. Wytwarzany ubocznie przy produkcji bieli tytanowej siarczan żelaza jest od wielu lat na bieżąco wykorzystywany do celów gospodarczych zarówno do celów wewnętrznych jak i zewnętrznych. Dla zwiększenia stopnia jego wykorzystania Zakłady wprowadzają nowy produkt w postaci suszonej. Od wielu lat prowadzona gospodarka siarczanem pozwala zagospodarować w inny sposób niż składowanie większe jego ilości niż roczna</p>

		<p>produkcja, co dokumentuje n/w zestawienie</p> <table border="1" data-bbox="907 225 1848 504"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Wykorzystanie. gospodarcze + unieszkodliwianie [%]</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2002</td> <td>128</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>103</td> </tr> <tr> <td>2004</td> <td>83</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>112</td> </tr> <tr> <td>2006</td> <td>103</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ad.4 Składowisko fosfogipsu jest składowiskiem czynnym, a więc niepodlegającym ustawowemu obowiązkowi rekultywacji. Niemniej Z.Ch. „POLICE” S.A., zgodnie z własnymi zobowiązaniami i dbałością o stan środowiska wynikający również z dobrowolnego udziału w programach ekologicznych „Responsible Care”, „Firma Przyjazna Środowisku”, wdrożonego i certyfikowanego systemu zarządzania środowiskowego ISO 14001 oraz zgodnie z przyjętą technologią składowania, od kilkunastu już lat rekultywuje obszary, na których uzyskały docelową wysokość składowania. Prowadzimy rekultywację pełną z wprowadzaniem roślinności wyższej tj. drzew i krzewów. Powyższy sposób postępowania powoduje, że około 60 % powierzchni hałdy jest zrekultywowana.</p> <p>Ad 5 Wody pobierane do produkcji w zdecydowanej wielkości są wewnętrznymi wodami morskimi. Z uwagi na istniejące warunki hydrologiczne – duży stopień zasolenia istnieje konieczność okresowego „wspomagania” się wodami z rzeki Gunica – dla umożliwienia pracy stacji uzdatniania wody niezbędnej do ciągłej produkcji. Corocznie są podejmowane działania związane z wprowadzaniem urządzeń o mniejszym zużyciu wody, co dokumentuje ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych - mimo zwiększającej się produkcji ilość ścieków uległa zmniejszeniu w stosunku do lat dziewięćdziesiątych, mimo faktu, że Zakłady dodatkowo w swojej oczyszczalni ścieków unieszkodliwiają wszystkie ścieki komunalne z terenu miasta i gminy Police oraz składowiska odpadów z Leśna Górnego.</p>	Rok	Wykorzystanie. gospodarcze + unieszkodliwianie [%]	2002	128	2003	103	2004	83	2005	112	2006	103
Rok	Wykorzystanie. gospodarcze + unieszkodliwianie [%]													
2002	128													
2003	103													
2004	83													
2005	112													
2006	103													
2.	ZE Dolna Odra S.A. Działania ochronne i rekultywacyjne	<p>Programy modernizacyjno-inwestycyjne realizowane w Zespole Elektrowni Dolna Odra S.A uwzględniają następujące kierunki działań proekologiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redukcję emisji pyłu, - redukcję emisji tlenków azotu, - redukcję emisji dwutlenku siarki, - poprawę jakości paliwa, - kontrolę poziomu emisji zanieczyszczeń z elektrowni i imisji zanieczyszczeń w sąsiedztwie elektrowni, - oczyszczanie ścieków, - zabezpieczenie składowisk popioło-żużla przed pyleniem, - zagospodarowanie popiołu i żużla, 												

- właściwe deponowanie odpadów nieprodukcyjnych,
- rekultywację gruntów zdegradowanych,
- redukcję poziomu wyemitowanego hałasu.

Elektrownie Zespołu należą obecnie do ścisłej czołówki przedsiębiorstw działających na rzecz ochrony środowiska. W roku 2003 wdrożono w ZEDO S.A. System Zarządzania Środowiskowego wg normy PN-EN ISO 14001. Zgodność systemu z normą potwierdzona została certyfikatem. Najistotniejsze zadania środowiskowe zawarte zostały w programie zarządzania środowiskowego. W maju 2006 roku odbył się audyt recertyfikacyjny, sprawdzający funkcjonowanie w Zespole Elektrowni Dolna Odra S.A. tego systemu. Potwierdził on prawidłową realizację przez ZEDO S.A. zaplanowanych działań środowiskowych.

W roku 2006 wdrożono w ZEDO S.A. System Zarządzania Jakością wg normy PN-EN ISO 9001.

Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. w wyniku spalania węgla i od 2005 roku biomasy, emitował do atmosfery następujące ilości zanieczyszczeń:

Rok	Zużycie węgla	SO ₂	NO _x	Pył
	[Mg]	[Mg]	[Mg]	[Mg]
2000	3 059 142	39 768	16 852	1 731
2001	2 882 092	35 191	15 119	1 382
2002	2 633 893	26 044	15 355	1 132
2003	2 494 086	13 914	10 243	495
2004	2 343 735	11 356	9 823	399
2005	2 100 234	10 984	9 665	676
Biomasa	481 161			
2006	2 576 866	12 882	11 993	889
Biomasa	183 395			

ZEDO S.A. monitoruje w sposób ciągły poziom emisji zanieczyszczeń w spalinach. Monitoring prowadzony jest za pomocą dziesięciu stacji pomiarowych zlokalizowanych w każdej z elektrowni oraz pięciu stacjach pomiaru emisji w miejscowościach: Nowe Czarnowo, Pniewo, Gryfino, Stoki i Lipnik oraz w stacji meteorologicznej mieszczącej się w Elektrowni Dolna Odra. Docelowo przewidzianych jest siedem stacji pomiaru emisji. Instalacja pozostałych dwóch nastąpi w niedalekiej przyszłości.

Dane zgromadzone w punktach pomiarowych przesyłane są łączami światłowodowymi do komputera stacji centralnej, gdzie są przetwarzane i prezentowane na monitorze lub w formie wydruku. Ponadto dane te trafiają bezpośrednio do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Zintegrowany system kontroli emisji i emisji zanieczyszczeń pozwala ZEDO S.A. natychmiast reagować na ewentualne nieprawidłowości. Służbom ochrony środowiska zaś gwarantuje pełną kontrolę nad funkcjonowaniem elektrowni w tym zakresie.

Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. od 1992 roku realizuje proces modernizacji elektrowni pod względem

poprawy skuteczności odpylania. Na siedmiu blokach w Elektrowni Dolna Odra oraz w pozostałych elektrowniach działają nowe, najwyższej klasy wysokosprawne elektrofiltry, poprawiające redukcję pyłów ze spalin nawet do 99,75 %. Tak dokładne odpylanie pozwoliło na ograniczenie emisji pyłu do atmosfery w stosunku do 1991 roku o ponad 96 %.

Poziom zagospodarowania ubocznych produktów spalania w Elektrowni Dolna Odra zależy jest od potrzeb rynku.

Rok	Zużycie węgla	Odpady paleniskowe [tys. Mg]		
	[Mg]	wytworzone	zagospodarowane	składowane
2002	2 076 978	411,7	265,9	23,0
2003	1 974 278	383,8	318,7	103,3
2004	1 879 065	358,3	420,8	-
2005	1 632 818	269,2	352,3	-
2006	2 427 269	420,9	332,7	88,2

Rekultywacja składowisk żużla i popiołu prowadzona jest na bieżąco.

3. Dawne bazy stacjonowania wojsk radzieckich:

- Kluczewo
- Świnoujście
- Chojna
- Bagicz

1. Działania rekultywacyjne

Działania rekultywacyjne objęte wieloletnim programem „Zagospodarowanie przejętego mienia i rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska Federacji Rosyjskiej”.

1. Urząd Miasta Świnoujście – „Sprawdzenie i oczyszczenie z materiałów niebezpiecznych Basenu Północnego”

Dotacja z budżetu państwa w 2005 r. – 500000 zł.

Rozdysponowanie i wykorzystanie dotacji

- sprawdzenie i oczyszczenie z materiałów niebezpiecznych terenu cypla Basenu Północnego - 30.726,96 zł.
- rozbiórka bunkra (schron przy budynku nr 3) – 45.872 zł.
- rozbiórka 2 schronów przy ul. Jachtowej – 106.220 zł.
- remont dachu budynku nr 10 na terenie Basenu – 238.597,83 zł.
- prace renowacyjne wieżyczki wodowskazowej – 58.605,80 zł
- prace w wytypowanych obiektach zabezpieczające przed dalszą degradacją – 174.115,37 zł.
- remont infrastruktury podziemnej - instalacje wod-kan – 106.180,60 zł.

Wykorzystano 500.000 zł (100 %) Środki własne 290.000 zł

2. Urząd Miasta Stargard Szczeciński – „Likwidacja skażeń wód podziemnych z ropopochodnych – b.lotnisko

Kluczewo. Przyznana dotacja z budżetu państwa w 2005 r. 440.000 zł.

Rozdysponowanie i wykorzystanie dotacji

		<p>a) eksploatacja systemów na bazie A, B, CST oraz rurociągu – 187.704 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> – obsługa systemów oczyszczania środowiska gruntowo – wodnego, – dozór systemów, – rejestracja danych pomiarowych, – przeglądy stanu technicznego urządzeń i instalacji <p>b) bieżące sterowanie pracą węzłów poprzez systematyczne wprowadzanie parametrów eksploatacyjnych urządzeń, analiza efektów ekologicznych procesu szczyptywania ropopochodnych, prace konserwacyjne istniejących urządzeń i instalacji – 24.272 zł</p> <p>c) koszty energii elektrycznej związane z pracą systemów związanych z pracą systemów, remontem i konserwacją oraz przeglądy instalacji elektrycznej – 25.359 zł.</p> <p>d) wykonanie bariery na bazie B – 202.624 zł</p> <p>Wykorzystano 439.959 zł (100 %)</p> <p>3. Urząd Miasta Świnoujście – Usunięcie zanieczyszczeń po wojskach niemieckich i po wojskach Federacji Rosyjskiej – Basen Mulnik w Świnoujściu”. W 2005 r. na realizację zadania wydatkowano z budżetu państwa 789.872 zł.</p> <p>Prowadzone prace obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usunięcie i utylizację wykrytych przedmiotów niebezpiecznych, – wystawienie atestu czystości, – wydobywanie i utylizację wraku barki, – rozbiórka zniszczonego nabrzeża, – organizacja placu budowy, – pełnienie czynności Inspektora Nadzoru.
4.	Mogilniki – likwidacja zagrożenia środowiska przed środkami ochrony roślin i ich opakowań	<p>Z inicjatywy Wojewody Zachodniopomorskiego dzięki uzyskanym dotacjom z NFOŚiGW i WFOŚSiGW przeprowadzono w terminie od października 2001 r. do sierpnia 2002 r. I etap likwidacji w naszym województwie 11 mogilników, stanowiących największe zagrożenie dla środowiska. Były to mogilniki w miejscowościach: Ostrowiec, Kwieciszewo, Marszewo, Linie, Rów, Wąwolnica, Przytoń-Brzeźniak, Chrzastowo, Banie, Szydłów i Karnice. Zgromadzone w mogilnikach odpady w ilości - 1131,891 Mg odpadów (netto)-zostały wybrane, zapakowane i wywiezione do spalarni w Holandii oraz Niemiec, gdzie zostały spalane. Po wykonaniu prac wydobywczych na wszystkich obiektach przeprowadzono prace rekultywacyjne (usunięto betonowe elementy, wybrano zanieczyszczoną ziemię – 1446,5 m³ i gruz skażony 1743,2 m³, który przewieziono na składowisko odpadów niebezpiecznych w Zgierzu k. Łodzi).</p> <p>Operacja likwidacji pozostałych 27 składowisk odpadów niebezpiecznych z przeterminowanymi środkami ochrony roślin (mogilników) - II etap, miała być przeprowadzona w 2006 roku. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zagwarantowały środki na to zadanie (15 mln. zł) i w 2005 r. wszczęte zostało postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, które zostało unieważnione wyrokiem</p>

		<p>Zespołu Arbitrów z dnia 11 stycznia 2006 r. Postępowanie miało być na nowo wszczęte w II kwartale 2006 r., lecz ze względu na odmowę dofinansowania zadania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, spowodowaną wykładnią Ministerstwa Finansów mówiącą, że „zadania państwowych jednostek budżetowych nie mogą być dofinansowywane przez fundusze w formie dotacji”, realizacja zadania przez Wojewodę stała się niemożliwa.</p> <p><u>W związku z powyższym sprawę przekazano w ubiegłym roku do koordynacji Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego.</u></p>
5.	Organizacja systemu odbioru odpadów ze statków	<p>Od 01.02.2004r. w portach morskich w Szczecinie i Świnoujściu obowiązuje system odbioru odpadów ze statków. Systemem objęte są wszystkie statki korzystające z usług w/w portów.</p> <p><u>ZPSS.SA posiada:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków w porcie morskim w Szczecinie” zatwierdzony decyzją Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2004r. (obecnie decyzja z dnia 21 sierpnia 2006r. – data ważności do dnia 30.06.2011r.), – „Plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków w porcie morskim w Świnoujściu” zatwierdzony decyzją Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2004r. (obecnie decyzja z dnia 27 października 2006r. – data ważności do dnia 27.10.2011r.) obejmuje swym zakresem następujące odpady powstające w trakcie eksploatacji statku. <p>Odpady powstające w wyniku działalności Spółek portowych i innych dzierżawców terenów portowych w Szczecinie oraz w Świnoujściu zagospodarowywane są przez te podmioty we własnym zakresie zgodnie z uregulowaniami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach.</p> <p>Zgodnie z zawartą umową na oczyszczanie akwenów portowych obowiązki w zakresie wytwarzania oraz dalszego zagospodarowania odpadów spoczywają na podmiocie wykonującym usługę.</p> <p>Na ZMPSiS SA spoczywa obowiązek zagospodarowania osadów dennych powstających w wyniku prac pogłębiarskich jedynie na akwenach stanowiących infrastrukturę portową. Sposób zagospodarowania tych osadów uzależniony jest od zawartości zanieczyszczeń.</p>
6.	Budowa oczyszczalni ścieków dla miasta Szczecin wraz z siecią kolektorów	<p>Projekt „Poprawa jakości wody w Szczecinie” realizowany przez ZWiK od 2005 r. (ostatni kontrakt podpisany w 2003 r). Głównym celem realizowanego projektu jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta Szczecina.</p> <p>Finansowanie:</p> <p>I etap – fundusz ISPA, II etap – fundusz spójności (od 2004 r.).</p> <p>Wartość kwalifikowanych kosztów programu wynosi 288 milionów Euro. Kwota 190,08 mln Euro stanowi udział Funduszu Spójności. Program "Poprawa jakości wody w Szczecinie" podzielono na 19 kontraktów, w tym 11 na roboty i 6 kontraktów na usługi inżynierskie i 2 kontrakty na pomoc techniczną.</p> <p>Zadania programu obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę 5 dużych pompowni ścieków wraz z kolektorami tłocznymi;

		<ul style="list-style-type: none"> - budowę sieci kanalizacyjnych(ok. 160 km); - renowację istniejących sieci kanalizacyjnych(ok. 57 km); - budowę magistral wodociągowych Miedwie-Kijewo oraz Warszawo-Mścięcino(łącznie ok. 22 km); - budowę sieci wodociągowych (ok. 58 km); - budowę stacji filtrów na węglu aktywnym w ZPW Miedwie; - budowę oczyszczalni ścieków Pomorzany; - rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków Zdroje; <p>Termin zakończenia 31.12. 2010 r. Stan zaawansowania na III kwartał 2007 r. Zakończono 4 kontrakty na budowę w oznaczonym czasie i za wyznaczoną cenę obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę pompowni Górny Brzeg, - budowę pompowni Białowieska, - stację filtrów na złożu węgla aktywnego w SUW Miedwie, - modernizację sieci kanalizacyjnej – 9 km. <p>Kontrakty najbardziej zaawansowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa magistral wodociągowych Miedwie-Kijewo oraz Warszawo-Mścięcino; - budowa sieci kanalizacyjnych; - budowa pompowni ścieków: Grabów i Dolny Brzeg, - budowa oczyszczalni ścieków Pomorzany oraz rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Zdroje. <p><u>Cały program wykonano w 53% (rzeczowo) i 49% (finansowo).</u></p>
7.	Likwidacja lub modernizacja instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska	Realizacja ciągła.
8.	Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w zlewni rzeki Płoni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód powierzchniowych „Miedwie”, 2. Rozporządzeniem nr 3/2004 Dyrektor RZGW w Szczecinie wprowadził program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Program działań został ograniczony do obszaru zlewni Płoni od źródeł do km. 13,8 rzeki Płoni zlokalizowanego w m. Szczecin. Realizacja programu - 4 lata. 3. Porządkowanie gospodarki wodno – ściekowej przez samorzady gminne w ramach krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.
9.	Opracowanie programu ochrony zlewni rzeki Wołczyńcy	Zadanie nie zrealizowane.
10	Opracowanie programu zaopatrzenia w wodę pasa nadmorskiego	Zadanie nie zrealizowane.
11	Program ochrony i rekultywacji jezior oraz sanacji ich zlewni	Zadanie nie zrealizowane.
12	Opracowanie programu ochrony przed	Projekt planu ochrony przeciwpowodziowej regionów wodnych będzie wykonany dopiero po sporządzeniu

.	powodzia	projektu planu ochrony przeciwpowodziowej kraju i określeniu odpowiednich wytycznych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej - Studium ochrony przeciwpowodziowej – dla Drawy jeszcze nie wykonano
13	Opracowanie i zatwierdzenie dokumentacji obszarów NATURA 2000	Opracowana została ocena potrzeb wykonania szczegółowej waloryzacji przyrodniczej dla projektowanych obszarów Natura 2000 – ostoi siedliskowych, w trakcie realizacji jest procedura opracowania planów ochrony dla 6 ostoi ptasich.
14	„Program dla Odry 2006”	W realizacji. Wykaz zadań zrealizowanych na obszarze województwa zawiera cel 2, p.10.

Cel 2. Gospodarka wodna

Lp	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	Opracowanie bilansów wodno – gospodarczych wraz z uwzględnieniem zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i powierzchniowych	Z uwagi na zmianę ustawy Prawo wodne dla wskazanych rzek nie wykonano „Bilansów...” jak również „Warunków korzystania z wód...” poza częściowym opracowaniem dla rzeki Drawy. Ustalono zasoby dyspozycyjne wód podziemnych dla zlewni Płoni, Iny i Gowienicy.
2.	Budowa Systemu Informacyjnego Gospodarki Wodnej z uwzględnieniem katastru wodnego	Zadanie realizowane od 2002 r. Forma katastru wodnego Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego prowadzonego przez Dyrektora RZGW w Szczecinie w latach 2005 – 2006 uległa istotnej zmianie. W wyniku dostaw sprzętu i oprogramowania z projektów bliźniaczych polsko – niemieckiego i polsko – francuskiego możliwa była budowa geobazy katastru wodnego, a tym samym oparcie jego w większym stopniu na danych przestrzennych. Brak danych z realizacji zadania przez RZGW Poznań.
3.	Reorganizacja systemu monitoringu i oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze województwa.	Lata 2004 – 2006 były okresem zasadniczych zmian w monitoringu wód powierzchniowych w Polsce. W ramach zmodernizowanych sieci i programów pomiarowych realizowane były zadania związane z wypełnieniem zobowiązań wynikających z przetransponowanego do prawa krajowego w latach poprzednich prawodawstwa Unii Europejskiej. Systemy pomiarowe i systemy oceny uwzględniały wymagania oraz kryteria oceny określone w rozporządzeniach wykonawczych do ustawy - Prawo wodne z 18 lipca 2001 roku, w tym badania wpływu rolnictwa (zanieczyszczenia związkami azotu), wód przeznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych, wód podlegających ochronie ze względu na ich wykorzystanie jako źródła wody pitnej oraz badania jakości wód według nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, które wprowadziło klasyfikację stanu wód obejmującą pięć klas jakości. Jednocześnie przeprowadzono prace z wdrożeniem zasad monitoringu wód powierzchniowych zgodnego z Ramową Dyrektywą Wodną w celu przygotowania do obowiązkowej realizacji od roku 2007. Dla wód podziemnych opracowano program monitoringu na lata 2004 – 2006 zlewni rzeki Płoni wyznaczonej jako obszar wrażliwy na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego.

4.	Opracowanie programu zaopatrzenia w wodę pasa nadmorskiego	Zadanie nie zrealizowane
5.	Ustanowienie zlewni rzeki Wołczyńnicy z Grzybnicą jako zlewni wód wysokiej jakości, opracowanie programu uporządkowania gospodarki ściekowej.	Zadanie zrealizowane częściowo: 1. Decyzją Dyrektora RZGW ustanawiająca zlewnię rz. Wołczyńnicy jako zlewnię chronioną. 2. Program uporządkowania gospodarki ściekowej nie został wykonany.
6.	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni jeziora Miedwie	Zadanie w realizacji z terminem zakończenia do 2015 r. Opis działań zawiera cel 1, p.8.
7.	Realizacja zbiorników przeciwpowodziowych	<p>„Zbiornik Osówko na rzece Parsęcie” - ochrona miasta Białogardu przed powodzią</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opracowana „Koncepcja Programowo Przestrzenna” budowy zbiornika. - Opracowane „Studium Wykonalności” - W toku postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. <p>„Zbiornik Kłodkowo – Gąbin na rzece Redze” - Ochrona miasta Trzebiatowa przed powodzią.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opracowana „Koncepcja Programowo – Przestrzenna” - Ochrony Trzebiatowa przed powodzią. - Obecnie realizowany jest I etap przedsięwzięcia pn. „Rzeka Rega – Trzebiatów – Mrzeżyno” – Odbudowa koryta rzeki wraz z modernizacją istniejącego obwałowania w km 0+600 – 15+980, zakończenie robót czerwiec 2008 r. <p>„Zbiornik Strachocin – rzeka Krąpiel” - ochrona miasta Stargard Szczeciński przed powodzią. Brak działań.</p>
8.	Realizacja „Porozumienia w sprawie współpracy na rzecz zwiększenia rozwoju małej retencji wodnej oraz upowszechniania i wdrażania proekologicznych metod retencjonowania wody”	<p>W latach 2002 – 2006 zrealizowani:</p> <p>Zbiornik w dolinie rzeki Wogry retencyjno – przeciwpowodziowy „Połączyn Zdrój” – zbiornik sztuczny. Oddano do eksploatacji listopadzie 2003 r.</p> <p>Retencja na bazie podpiętrzenia i stabilizacji poziomu wody jeziora Woświn Oddano do eksploatacji w grudniu 2003 r.</p> <p>Retencja na bazie podpiętrzenia i stabilizacji poziomu wody jeziora Myśliborskiego Oddano do eksploatacji w listopadzie 2004 r.</p> <p>Retencja na bazie podpiętrzenia i stabilizacji poziomu wody jeziora Strzeszowskiego – gmina Trzebiatowo Oddano do eksploatacji w październiku 2005 r.</p> <p>Retencja na bazie podpiętrzenia i stabilizacji poziomu wody jeziora Trzesiecko – miasto Szczecinek. Oddano do eksploatacji w październiku 2006 r.</p> <p>Retencja na bazie podpiętrzenia i stabilizacji poziomu wody jeziora Morzycko – Moryń</p> <p>Obiekt w fazie realizacji – zakończenie październik 2007 r.</p>
9.	Realizacja programu budowy przepławek dla ryb	1. „Rzeka Rega - przepławka dla ryb” przy istniejącym jazie w km 75+850 rzeki Regi – miasto Resko. Oddana do eksploatacji w grudniu 2004 r.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. „Korytnica – Polne” – przepławka dla ryb przy istniejącym jazie km 29+000 rzeki Korytnicy – gmina Mirosławiec. Oddana do eksploatacji w maju 2002 r. 3. Rzeka Mołstowa – przepławka dla ryb w miejscowości Mołstówko” – przy istniejącym jazie w km 7+500 rzeki. Oddano do eksploatacji w październiku 2004 r. 4. „Rzeka Ukleja – Woświn” – przepławka dla ryb przy jazie na wypływie rzeki Uklei z jeziora Woświn. Oddano do eksploatacji w 2003 r. 5. „Rzeka Myśla–Myślubórz” – przepławka dla ryb przy jazie w km 72+260 rzeki Myśli. Oddano do eksploatacji w listopadzie 2004 r. 6. „Rzeka Rega – Węzeł Wodny Gryfice” – przepławka dla ryb na lewym brzegu progu stałego w Gryficach. Dokumentacja kompletna. 7. Złożony wniosek w OR ARiMR Szczecin o finansowanie realizacji środkami UE 8. „Rzeka Mołstowa – przepławka dla ryb w miejscowości Grąd” – przy istniejącym jazie w km 12+100 rzeki Mołstowej. Dokumentacja kompletna. 9. Złożony wniosek w OR ARiMR Szczecin o finansowanie realizacji środkami UE. 10. „Rzeka Mołstowa – przepławka dla ryb w miejscowości Rzesznikowo” – przy istniejącym jazie w km 23+150 rzeki. Dokumentacja kompletna. 11. Złożony wniosek w OR ARiMR Szczecin o finansowanie realizacji środkami UE.
10.	Realizacja „Programu dla Odry – 2006” na obszarze województwa zachodniopomorskiego.	<p>W latach 2002 -2006 wykonano:</p> <p><u>RZGW Szczecin</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont i modyfikację zabudowy regulacyjnej km. 666,3 – 669,45, 2. Remont opaski brzegowej km 687,2 – 690,09 3. Remont jazu Widuchowa. 4. Remont zabudowy regulacyjnej w rozwidleniu rz. Odry na Odrę Wschodnią i Zachodnią. 5. Remont zabudowy regulacyjnej km 666,7 -668,96. <p><u>ZZMiUW Szczecin</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Rzeka Ina – Inoujście – Goleniów” – Etap II, Zadanie. 1 – Odbudowa koryta rzeki w km 12+951 do 16+224.Ochrona miasta Goleniowa przed powodzią. Obiekt zrealizowany – oddany do eksploatacji w listopadzie 2005 r. 2. „Rzeka Ina – Inoujście – Goleniów” – Etap II, Zadanie. 2 – Odbudowa koryta rzeki w km 16+224 do 17+883.Ochrona miasta Goleniowa przed powodzią. Obiekt w trakcie realizacji – zakończenie i oddanie do eksploatacji wrzesień 2007 r. 3. „Rzeka Ina – Inoujście – Goleniów” – Etap I, Zadanie. 3 – Odbudowa koryta rzeki w km 12+951 do 16+224 wraz z modernizacją prawobrzeżnego obwałowania. Ochrona miasta Goleniowa przed powodzią. Kompletna dokumentacja techniczna w trakcie załatwiania dokumenty formalno – prawne (pozwolenie wodnoprawe i pozwolenia na budowę). Planowane rozpoczęcie realizacji wrzesień 2007 r. zakończenie listopad 2009 r.

		<p>4. „Moryń – jaz na rzece Słubi” – stabilizacja poziomu wody jeziora Morzycko. Obiekt w fazie realizacji – zakończenie październik 2007 r.</p> <p>5. „Świnoujście – Kanał Torfowy” – odmulenie kanału wraz z odbudową lewobrzeżnego obwałowania po stronie polskiej w km 0+214 do 4+000. Inwestycja wspólna ze stroną niemiecką. Kompletna dokumentacja techniczna oraz dokumenty formalno – prawne. Ogłoszony przetarg na wykonanie robót, rozstrzygnięcie 7 maja 2007 r. Planowane rozpoczęcie robót w 2007 r. po podpisaniu umowy z wyłonionym wykonawcą, zakończenie robót 31 listopada 2008 r.</p> <p>6. „Bielinek – Osinów Dolny” – odbudowa (modernizacja) wału przeciwpowodziowego nad rzeką Odrą w km0+000 do 3+100. Kompletna dokumentacja techniczna w trakcie załatwiania dokumenty formalno – prawne (pozwolenie wodnoprawe i pozwolenia na budowę). Planowane rozpoczęcie realizacji 2008 r. zakończenie listopad 2009 r.</p> <p>7. „Cedynia – Bielinek” – odbudowa budowli wylotowej stacji pomp Bielinek Oddano do eksploatacji w listopadzie 2003 r. Oddano do eksploatacji w listopadzie 2003 r.</p> <p>8. „Brzeziny – Święta - Wały” – odbudowa wału przeciwpowodziowego w km 1+300 do 3+860, na rzeką Odrą. W trakcie opracowywania dokumentacja techniczna, planowana realizacja w latach 2008/2009.</p>
11.	Program ochrony przeciwpowodziowej woj. zachodniopomorskiego	Zadanie nie zrealizowane. Ustawa Prawo wodne z 2002 r. nie przewiduje opracowywania programów ochrony przed powodzią. Projekt planu ochrony przeciwpowodziowej regionów wodnych będzie wykonany dopiero po sporządzeniu projektu planu ochrony przeciwpowodziowej kraju i określeniu odpowiednich wytycznych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej
12.	Realizacja programu oczyszczania ścieków z zakładów produkcyjnych używających w procesie produkcyjnym substancji niebezpiecznych	Brak programu. Nie zrealizowano.
13.	Zbudowanie i realizacja programu ograniczania zanieczyszczeń wód spowodowanych produkcją rolną	W trakcie realizacji. Rozporządzeniem nr 3/2004 Dyrektor RZGW w Szczecinie wprowadził program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Program działań został ograniczony do obszaru zlewni Płoni od źródeł do km. 13,8 rzeki Płoni zlokalizowanego w m. Szczecin. Realizacja programu - 4 lata. ZODR w Barzkowicach realizuje program „Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno – środowiskowych oraz programów działania mających na celu ograniczenia odpływu ze źródeł rolniczych”
14.	Realizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w województwie zachodniopomorskim	Wojewoda zachodniopomorski rozporządzeniami wyznaczył 96 aglomeracji na obszarze województwa. Wykaz i charakterystyka aglomeracji zawarto w tabelach nr 8 i 9. Wskaźniki oraz zamierzenia zawarto w tabelach nr 3 i 4.
15.	Poprawa jakości wody pitnej	W trakcie realizacji. Osiągnięte standardy oraz zamierzenia zawarto w tabelach nr 1 i 2.

Cel 3. Gospodarka odpadami

Lp.	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	<p>Realizacja programu gospodarki odpadami wg programu: „Duńska Współpraca na Rzecz Ochrony Środowiska w Europie Wschodniej” (DANCEE), który jest realizowany w ramach działań Duńskiej Agencji Ochrony Środowiska</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. W latach 2001-2006 z eksploatacji wyłączono 35 składowisk, niespełniających wymogów ochrony środowiska. 2. Wśród stosowanych metod zagospodarowania odpadów komunalnych nadal dominuje składowanie na składowiskach. 3. Brak systemu lub słabo funkcjonujący system selektywnej zbiórki odpadów, w tym biodegradowalnych, wielkogabarytowych oraz niebezpiecznych powstających w gospodarstwach domowych. Może to zagrozić niezrealizowaniem zakładanych poziomów odzysku: <ul style="list-style-type: none"> – odpadów opakowaniowych poddawanych odzyskowi i recyklingowi, – odpadów biodegradowalnych trafiających na składowiska odpadów, – zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. 4. Niewystarczająca ilość instalacji do zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych spełniających wymogi najlepszej dostępnej techniki. 5. Selektywna zbiórka odpadów u źródła ograniczona jest głównie do odpadów opakowaniowych. 6. Brak wydzielenia ze strumienia odpadów komunalnych odpadów biodegradowalnych. 7. Wśród składowisk eksploatowanych jest jeszcze duża ilość składowisk, które nie spełniają określonych prawnie wymagań i są zakwalifikowane do modernizacji lub zamknięcia (zamknięcia na koniec 2009 roku wszystkich składowisk niespełniających wymagań prawnych), co skutkować może: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększeniem ilości odpadów składowanych nielegalnie, – transportem odpadów na większych odległościach, – podwyższeniem kosztów odbierania odpadów ponoszonych przez mieszkańców. 8. Ciągłe obserwuje się powstawanie nowych nielegalnych wysypisk odpadów. 9. Brak programu likwidacji 27 mogiłników. 10. W latach 2001-2005 obserwuje się tendencję spadkową ilości odpadów przemysłowych unieszkodliwianych przez składowanie, zaś widoczny jest wzrost ilości odpadów poddawanych procesom odzysku 11. Brak samowystarczalności na poziomie województwa w zakresie instalacji służących do odzysku, w tym

		<p>termicznego przekształcania osadów ściekowych.</p> <p>12. Brak samowystarczalności na poziomie województwa w zakresie termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.</p> <p>13. Brak pełnej inwentaryzacji obiektów, w których stosowano wyroby zawierające azbest oraz programów ich usuwania i unieszkodliwiania.</p> <p>14. Brak systemu lub słabo funkcjonujący system selektywnej zbiorki odpadów zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego.</p> <p>15. Brak samowystarczalności na poziomie województwa w zakresie instalacji służących do odzysku, w tym termicznego przekształcania osadów ściekowych. Głównym sposobem zagospodarowywania osadów jest stosowanie ich w rolnictwie, co skutkuje wieloma protestami oraz składowanie, co zwiększa ilość odpadów biodegradowalnych trafiających na składowiska.</p> <p>16. Brak pełnej inwentaryzacji obiektów, w których stosowano wyroby zawierające azbest oraz programów ich usuwania i unieszkodliwiania, co prowadzi do niezgodnego z przepisami demontażu tych wyrobów oraz nielegalnego deponowania odpadów.</p> <p>17. Brak samowystarczalności na poziomie województwa w zakresie termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.</p> <p>18. Brak pełnej inwentaryzacji obiektów, w których stosowano wyroby zawierające azbest oraz programów ich usuwania i unieszkodliwiania, co prowadzi do niezgodnego z przepisami demontażu tych wyrobów oraz nielegalnego deponowania odpadów.</p> <p>19. Brak systemu lub słabo funkcjonujący system selektywnej zbiorki odpadów zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego.</p> <p>Ocena realizacji „Programu gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego” jest przedmiotem odrębnego opracowania „Monitoring realizacji gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego”.</p>
--	--	---

Cel 4. Poprawa jakości środowiska (powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne)

Lp.	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	Utworzenie bazy danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza	W latach: 2002 - 2006, WIOŚ w Szczecinie wykonał inwentaryzację źródeł emisji punktowej, powierzchniowej i liniowej dla stref województwa zachodniopomorskiego. Utworzone w ten sposób bazy (Excel) wykorzystano w obliczeniach modelowych, pod potrzeby rocznych ocen jakości powietrza.
2.	Wyodrębnienie obszarów naruszeń standardów jakości powietrza z określeniem zakresu naruszeń	WIOŚ w Szczecinie od 2002 r. wykonał 5 rocznych ocen jakości powietrza wraz z klasyfikacją stref za lata 2002 – 2006. W ocenach za 2005 i 2006 r. stwierdzono przekroczenie standardów jakości powietrza w Szczecinie. Wyodrębniono obszary przekroczeń. Zgodnie z prawem, wyniki ocen rocznych i klasyfikacji stref przekazano Wojewodzie Zachodniopomorskiemu. <i>*Ocenę za 2006 r. przekazano również Marszałkowi Województwa. * - od 1 stycznia 2008 r. zadanie opracowania programów ochrony powietrza w strefach wskazanych do ich wykonania oraz do monitorowania skuteczności wcześniej opracowanych programów przechodzi na Marszałka (ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. nr 175 poz.1462, art. 19 ust.2)</i>
3.	Poprawa jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego	Z dotychczasowej klasyfikacji stref sporządzonej przez WIOŚ w Szczecinie wynika konieczność sporządzenia programu ochrony powietrza jedynie dla miasta Szczecina.
4.	Aktualizacja informacji o emisji hałasu do środowiska	W zakresie poprawy jakości klimatu akustycznego inwentaryzacja źródeł hałasu przemysłowego realizowana jest na bieżąco w ramach prowadzonych kontroli zakładów. W celu identyfikacji istotnych źródeł emisji hałasu do środowiska, w latach 2002 – 2006 wykonano około 100 kontroli rocznie.
5.	Ocena stanu akustycznego środowiska i obserwacja zmian	W ramach oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian WIOŚ w Szczecinie przeprowadził pomiary emisji hałasu z obiektów i instalacji w porze dziennej i w nocnej.
6.	Opracowanie map akustycznych	Brak realizacji
7.	Ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Działania ciągle poprzez: - sukcesywną budowę obwodnic drogowych, - poprawę nawierzchni dróg, - optymalizację płynności ruchu pojazdów

	<p>- stosowania maszyn, urządzeń i pojazdów o obniżonej hałaśliwości, - budowy ekranów akustycznych i zabezpieczeń antywibracyjnych podtorzy tramwajowych, - zakładania pasów zieleni ochronnej (izolacyjnej)</p> <p><u>Działania Wojewody w zakresie ograniczenia poziomów hałasu w środowisku koncentrują się głównie na sferze administracyjnej, tj. wydawanych decyzjach, postanowieniach i rozstrzygnięciach.</u></p> <p>W decyzjach i postanowieniach uzgadniających, wydawanych w postępowaniu w sprawie ocen oddziaływania na środowisko nakłada się obowiązki związane z fazą budowy, projektowania i dalszej eksploatacji uwzględniając ochronę środowiska w zakresie emisji hałasu w tym m.in. poprzez zobowiązanie do zastosowania środków ochrony akustycznej, zapewniających dotrzymanie standardów jakości środowiska na terenach wymagających ochrony przed hałasem. I tak np.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W fazie budowy zobowiązuje się do: <ul style="list-style-type: none"> - stosowania maszyn i pojazdów sprawnych technicznie; - wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem, wyłącznie w porze dziennej, tj. w godzinach od 6.00 do 22.00; - lokalizowania baz sprzętu wykorzystywanego do robót drogowych w odległościach niekonfliktowych z terenami zabudowy mieszkaniowej; - ograniczania czasu pracy silników maszyn budowlanych i samochodów na biegu jałowym. 2. W fazie projektowania i eksploatacji zobowiązuje się do: <ul style="list-style-type: none"> - zaprojektowania i wybudowania ekranów akustycznych i zabezpieczeń antywibracyjnych, - zakładanie pasów zieleni izolacyjnej, - wymiany okien na okna o wysokiej izolacyjności akustycznej, - zastosowania urządzeń o obniżonym poziomie akustycznym lub wyciszenie (obudowanie) dźwiękoszczelne, - ograniczenie głośnych prac związanych z funkcjonowaniem instalacji w porze nocnej. <p>Dodatkowo w przypadku przedsięwzięć drogowych, w wydawanych decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, przypomina się zarządzającemu drogą o obowiązku prowadzenia okresowych pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii wprowadzanych w wyniku eksploatacji drogi.</p> <p>W przypadku zakładów emitujących ponadnormatywny hałas na terenie chronione akustycznie, wydawane są rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania (ZEDO „Dolna Odra w Nowym Czarnowie).</p> <p>Inną formą działań administracyjnych jest wydawanie z urzędu decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, które motywują zakład do wprowadzania zmian organizacyjnych, technicznych i technologicznych powodujących ograniczanie poziomu hałasu emitowanego do środowiska (np. Porta Ekocynk, Stocznia Nowa).</p>
--	---

8.	Ocena zagrożenia promieniowania elektromagnetycznego	<p>1. W 2005 r. Wojewoda przystąpił do sporządzania rejestru zawierającego dane o lokalizacji, liczbie i rodzaju instalacji emitujących pola elektromagnetyczne. We współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska i Zachodniopomorskim Oddziałem Okręgowym Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty. Utworzenie bazy jest utrudnione ze względu na brak odpowiedzi od operatorów, właścicieli i zarządców instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. 2. Zespół Elektrowni Dolna Odra wykonał inwentaryzację źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego (elektrownie Dolna Odra i Pomorzany) oraz wyznaczył obszary, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (elektrownie Dolna Odra i Pomorzany).</p> <p>3. W latach 2002 oraz 2005 - 2006 prowadzone były pomiary poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w 10 punktach na terenie miasta Szczecin. Punkty pomiarowe rozmieszczone zostały na osiedlach mieszkaniowych w miejscach potencjalnego oddziaływania głównych źródeł promieniowania elektromagnetycznego. 4. Analiza wyników pomiarów wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są znacznie niższe od dopuszczalnych poziomów, określonych w rozporządzeniu MŚ i nie powinny zagrażać środowisku i zdrowiu ludzi.</p>
9.	Ograniczenie emisji promieniowania do środowiska	<p>Występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są znacznie niższe od dopuszczalnych poziomów, określonych w rozporządzeniu MŚ i nie powinny zagrażać środowisku i zdrowiu ludzi.</p>

Cel .5. Racjonalizacja użytkowania surowców

Lp.	Zadania	Źródła finansowania
1	2	3
1.	Ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesieniem oraz niekontrolowaną eksploatacją	<p>Wykonano inwentaryzację złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ujęciu powiatowym (d. woj. szczecińskie) za wyjątkiem powiatów: Świnoujście, Kamień Pomorski, Gryfice. - w ujęciu gminnym (d. woj. koszalińskie) za wyjątkiem gminy Sławno – opracowanie w trakcie realizacji. <p>Zadanie realizowane przez Urząd Marszałkowski i Starostwa Powiatowe. Proces ochrony złóż przed trwałym zainwestowaniem realizowany jest na etapie planowania przestrzennego.</p>

2.	Zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż	Proces ciągły. Realizacja celu pod nadzorem: <ul style="list-style-type: none"> - Geologa Wojewódzkiego (na etapie udzielania koncesji). - Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu. - Starostów (na etapie udzielania koncesji).
3.	Opracowanie programu zmniejszenia materiału i energochłonności gospodarki	Zadanie niezrealizowane. Brak podstaw pranych.
4.	Opracowanie programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne	W trakcie realizacji.

Cel 6. Ochrona powierzchni ziemi i ochrona wybrzeża

Lp.	Zadania	Realizacja
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1.	Rekultywacja gleb zdegradowanych	Zadanie realizowane przez samorządy gminne i powiatowe oraz właścicieli gruntów.
2.	Ochrona gleb przed erozją	Zadanie realizowane przez samorządy gminne i powiatowe oraz właścicieli gruntów.
3.	Ochrona gleb przed niewłaściwą agrotechniką i nadmierną intensyfikacją produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów	Wdrożono następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia rolników – wiosna, jesień - okres realizacji: ciągły - Współpraca z samorządami gmin i starostw, ODR, AWRSP, WIORiN w sprawie systematycznego badania gleb przez producentów rolnych - okres realizacji: ciągły. - Przygotowania do opracowania stopnia zakwaszenia i potrzeb wapnowania gleb województwa zachodniopomorskiego - realizacja od 2006r - Opracowywanie i opiniowanie planów nawozowych - realizacja od 2004r - Monitoring żyzności gleb i wód gruntowych - realizacja do 2005r - Monitoring zanieczyszczenia azotanami wód w profilu glebowym do 90 cm pod powierzchnią terenu - realizacja od 2005r. - Monitoring zasobności gleb w azot i fosfor – realizacja od 2004r.

4	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i aktualnie eksploatowanych w granicach ich oddziaływania z uwzględnieniem zasady ochrony i racjonalnego użytkowania różnorodności biologicznej	Zadanie realizowane przez samorządy gminne i powiatowe, przedsiębiorstwa eksploatacyjne (zgodnie z udzieloną koncesją) oraz właściciele gruntów.
5	Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów morskich Ustka-Świnoujście	Zrealizowane ważniejsze zadania: 1. Zabezpieczenie stopy wydmy w rejonie dawnego POWT w Mrzeżynie. 2. Modernizacja urządzeń brzegowych na Mierzei Dziwnowskiej. 3. Zabezpieczenie trzonu wydmy z pojemników geotekstylnych techniką gabionową na Mierzei Dziwnowskiej. 4. Sztuczne zasilanie brzegów na Mierzei Dziwnowskiej. 5. Modernizacja ostróg „T” na Mierzei Dziwnowskiej. 6. Zabezpieczenie skrzydełek opaski gabionowej w Trzęsaczu. 7. Zabezpieczenie stopy klifu w Trzęsaczu. poprzez demontaż starej opaski i wykonanie nowej opaski brzegowej. 8. Zasypanie opaski brzegowej z pojemników geotekstylnych w Niechorzu. 9. Wykonanie sztucznego zasilania w Dziwnowie. 10. Umocnienie odmorskiej krawędzi opaski brzegowej w Dziwnowie
6	Ochrona strefy brzegowej i zaplecza brzegów Zalewu Szczecińskiego	1. Zabezpieczenie wyrw na wschodnim brzegu Kanału Piastowskiego - wyrwa „D”. 2. Naprawy posztormowe i awaryjne na Kanale Piastowskim. 3. Zabezpieczenie wału przeciwpowodziowego w rejonie wysypiska śmieci Przytór – I etap. 4. Roboty naprawcze na zachodniej skarpie Kanału Piastowskiego. 5. Naprawa odwodnej skarpy wału przeciwpowodziowego na odcinku Przytór – Ognica.

Cel 7. Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych

Lp.	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	Aktualizacja planów ochrony 2 parków narodowych: 1. Wolińskiego Parku Narodowego 2. Drawieńskiego Parku Narodowego	Wykonano roczne plany ochrony.

2.	Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody	Procedura opracowania planów ochrony rezerwatów przyrody jest na różnym stopniu realizacji, dla 12 rezerwatów plany ochrony zostały zatwierdzone rozporządzeniem wojewody, dla pozostały 75 rezerwatów opracowywanie dokumentacji zostało zakończone lub jest w trakcie.
3.	Opracowanie planów ochrony parków krajobrazowych	Dla Ińskiego i Szczecińskiego Parku Krajobrazowego plany ochrony zostały zatwierdzone w drodze rozporządzenia przez Wojewodę Zachodniopomorskiego, dla Cedyńskiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry procedura opracowania planu jest w trakcie opiniowania. Ze względu na brak środków budżetowych dla Parków: Drawskiego i Ujście Warty nie podjęto działań. Dla Barlinecko – Gorzowskiego Parku Krajobrazowego za opracowanie planu odpowiedzialny jest Wojewoda Lubuski.
4. 4.1	Utworzenie nowych obszarów chronionych Utworzenie 137 rezerwatów przyrody	W latach 2005/2006 Wojewoda zachodniopomorski ustanowił 7 rezerwatów przyrody, procedura ustanowienia 6 nowych jest w końcowym etapie ustanowienia, kolejne obiekty są zaplanowane na dalsze lata,
4.2	Utworzenie 5 parków krajobrazowych: 1. Wałecki Park Krajobrazowy (część) 2. Park Krajobrazowy „Dolina Płoni” 3. Golczewski Park Krajobrazowy 4. Chojeński Park Krajobrazowy 5. Widuchowski Park Krajobrazowy Utworzenie 43 obszarów chronionego krajobrazu	Podejmowano działania dla powołania „Świdwińskiego Parku Krajobrazowego,” jednak ze względu na brak akceptacji samorządów lokalnych projekt nie został zrealizowany. Przeprowadzono procedurę aktualizacji rozporządzeń w sprawie istniejących obszarów chronionego, nowych obszarów nie powołano ze względu na brak akceptacji samorządów lokalnych projekt jeszcze nie został zrealizowany
5.	Wyznaczenie obszarów do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000	Zadanie realizowane jest przez Ministerstwo Środowiska Lista obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego wyznaczonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000: PLB320001 Bagna Rozwarowskie PLB320002 Delta Świny PLB320003 Dolina Dolnej Odry PLB320004 Jeziora Weltyńskie PLB320005 Jezioro Miedwie i Okolice PLB320006 Jezioro Świdwie

		<p>PLB320007 Łąki Skoszewskie PLB320008 Ostoja Ińska PLB320009 Zalew Szczeciński <u>OBSZARY MORSKIE:</u> PLB990002 Przybrzeżne Wody Bałtyku PLB990003 Zatoka Pomorska</p> <p>Lista specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego przesłana do Komisji Europejskiej w maju 2004 r.:</p> <p>PLH320001 Bobolickie Jeziora Lobeliowe PLH320002 Brzeznicka Węgorza PLH320003 Dolina Grabowej PLH320004 Dolina Iny koło Recza PLH320005 Dolina Krapieli PLH320006 Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320007 Dorzecze Parsęty PLH320008 Janiewickie Bagno PLH320009 Jeziora Szczecineckie PLH320010 Jezioro Kozie PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń PLH320012 Kemy Rymańskie PLH320013 Ostoja Goleniowska PLH320014 Pojezierze Myśliborskie PLH320015 Police-Kanały PLH320016 Słowińskie Błoto PLH320017 Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski PLH320018 Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320019 Wolin i Uznam PLH320020 Wzgórza Bukowe</p> <p>Lista specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 województwa zachodniopomorskiego przesłana do Komisji Europejskiej we wrześniu 2006 r.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poligon w Okonku 2. Słowińskie Błoto 3. Diabelskie Pustacie 4. Strzaliny koło Tuczna 5. Dolina Piławy 6. Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski
--	--	---

		<ol style="list-style-type: none"> 7. Bagno i Jezioro Ciemino 8. Jezioro Śmiadowo 9. Karsibórz Świdwiński 10. Lasy Bierzwnickie 11. Warnie Bagno 12. Ostoja na Zatoce Pomorskiej <p>Obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 "Shadow List" - propozycje organizacji pozarządowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrzeże Trzebiatowskie 2. Zalew Kamiński i Dziwna 3. Puszcza Goleniowska 4. Ostoja Wkrzańska 5. Ostoja Witnicko-Dębnieńska 6. Lasy Puszczy nad Drawą 7. Ostoja Cedyńska 8. Jeziora Weltyńskie 9. Ostoja Drawska 10. Wzgórza Bukowe 11. Puszcza Barlinecka <p>Specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 "Shadow List" - propozycje organizacji pozarządowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dziky Las i Dolina Tywy 2. Dolina Regi 3. Dolina Radwi Chocieli i Chotli 4. Jezioro Lubie i Dolina Drawy 5. Uroczyska w Lasach Stepnickich 6. Dolna Odra 7. Gogolice-Kosa 8. Jeziora Czaplineckie 9. Jezioro Bobięcińskie 10. Jezioro Bukowo 11. Mirosławiec 12. Uroczyska Puszczy Drawskiej 13. Torfowisko Reptowo
--	--	--

		<p>14. Wzgórza Krzymowskie 15. Pojezierze Ińskie 16. Puszcza Barlinecka 17. Ostoja Golczewska 18. Dolina Wieprzy i Studnicy</p> <p><u>Powierzchnia obszarów chronionych wraz z obszarami Natura 2000 (łącznie z obszarami potencjalnymi) wynosi 992 tys. ha, co stanowi ok. 43% powierzchni województwa zachodniopomorskiego.</u></p>
6.	<p>Utworzenie transgranicznych obszarów chronionych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Wyspy Uznam-Wolin ● Świdwie-Gottesheide ● Puszcza Wkrzańska ● Zalew Szczeciński ● Dolina Odry 	Dla obszaru Świdwie – Gottesheide rozmowy uzgodnieniowe z partnerem niemieckim są w toku.
7.	Wyznaczenie obszarów spełniających wymogi ochrony środowiska określone konwencjami podpisanymi przez RP	Ze względu na brak środków finansowych nie zrealizowano.
8.	Przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszaru województwa w celu wyznaczenia siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie	Waloryzacja przyrodnicza dla wszystkich gmin województwa jest na ukończeniu, do końca 2007 r. zostanie zakończona, w ramach opracowanych waloryzacji wyznaczone zostały również siedliska podlegające ochronie.
9.	Opracowanie i wdrożenie strategii ochrony obszarów wodno-błotnych, dolin rzecznych i innych ważnych korytarzy ekologicznych	Ze względu na brak środków finansowych nie zrealizowano.

10.	Prowadzenie prac badawczych dotyczących stanu przyrody i bioróżnorodności z uwzględnieniem różnorodności krajobrazu (w tym m. in. krajobrazu rolniczego, kulturowego)	Zadanie realizowane w ramach waloryzacji przyrodniczej gmin województwa zachodniopomorskiego.
11	Wyznaczenie siedlisk gatunków chronionych roślin i zwierząt Wyznaczenie miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków zwierząt rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową Wyznaczenie siedlisk gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową	11.1. Zadanie realizowane na bieżąco, rocznie wyznaczanych około 70 – 100 ostoi ptaków drapieżnych 11.2. W ramach prowadzonych waloryzacji przyrodniczych identyfikowane są siedliska gatunków, dla niektórych jak woskownica europejska, lobelia Dortmana, elisma wodna prowadzone są kierunkowe działania
12.	Wdrażanie programów reintrodukcji ginących i zagrożonych zwierząt gatunków chronionych	W województwie realizowany jest „Program ochrony wolnego stada żubrów”, w ramach opracowanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody za[planowano również w kilku obiektach reintrodukcję ginących gatunków roślin. Polski Związek Łowiecki Z/O Szczecin realizuje program rozwoju kuropatwy, planuje program hodowli zamkniętej i introdukcji szaraka. Na terenie ZO PZŁ w Koszalinie prowadzona jest introdukcja daniela.
13.	Opracowanie regionalnej listy zwierząt gatunków chronionych i łownych	W zakresie gatunków chronionych zadanie realizowane jest w ramach prowadzonych waloryzacji przyrodniczych oraz ponadto w trakcie opracowywania jest projekt tzw. „Czerwonej listy roślin Pomorza Zachodniego” realizowane z wykorzystaniem środków finansowych z Ekofunduszu.
14.	Racjonalizacja gospodarowania zwierzętami łownymi	Polski Związek łowiecki prowadzi gospodarowanie populacjami zwierząt łownych na podstawie rocznych i wieloletnich planów łowieckich na podstawie optymalnych wskaźników zagęszczenia zwierzyny łownej.
15.	Ochrona i powiększanie zasobów leśnych	Działania ciągle RDLP w Szczecinie, Szczecinku i Pile.
16	Racjonalne zgodne z zasadami przyrody użytkowanie zasobów leśnych	W Lasach Państwowych realizacja funkcji produkcyjnych podporządkowana jest zasadzie racjonalnej gospodarki leśnej. Rocznie pozyskuje się mniej drewna niż wynosi roczny przyrost masy drzewnej. W lasach ochronnych w coraz większym stopniu stosuje się przy pozyskaniu drewna rębnie częściowe z naturalnym obsiewem. W planach urządzenia lasu dla nadleśnictw etaty cięć zatwierdzane są przez Ministra Środowiska. Przekroczenie tych etatów jest niedopuszczalne. Przy pracach związanych z pozyskaniem drewna duży nacisk kładzie się na bezpieczeństwo pracy, a także na stosowanie ekologicznych maszyn i narzędzi

17.	Poprawa struktury gatunkowej lasów	Dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska realizowane jest w oparciu o zatwierdzone dla każdego nadleśnictwa najwłaściwsze typy gospodarcze drzewostanów i składy gatunkowe odnowień. Do ich ustalenia wykorzystano w pełni rozpoznanie warunków glebowo-siedliskowych.
18.	Przebudowa gatunkowa lasów w strefach uszkodzeń drzewostanów przez zanieczyszczenia przemysłowe	Zgodnie z planami urządzeniowymi oraz potrzebami stwierdzanymi na gruncie wprowadzono liczne posadzenia produkcyjne oraz podszyty. Dzięki tym działaniom poza wzbogaceniem składu gatunkowego, zabiegi te istotnie wpłynęły na zmianę struktury drzewostanów, czyli ich przebudowę. Zwiększyła się przez to ich odporność oraz istotnie wzbogacił ekosystem leśny.
19.	Zwiększanie odporności lasów	Bardzo istotną czynnością koordynowaną przez Wydział Hodowli Lasu jest wykonywanie cięć pielęgnacyjnych. Istota tych zabiegów polegała na harmonijnym godzeniu procesów naturalnych z potrzebami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Przy tworzeniu styku las-powierzchnia otwarta na obrzeżach lasu kształtowane są strefy ekotonowe złożone z rozluźnionej warstwy drzew i zagęszczonej warstwy krzewów owoco- i nektarodajnych.
20.	Dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych	Praktyczne wykorzystanie wyjątkowo sprzyjających walorów środowiska przyrodniczego jest uwarunkowane istnieniem infrastruktury służącej udostępnianiu lasów i edukacji leśnej (parkingi, szlaki turystyczne, ścieżki i ośrodki edukacyjne). Działalność Lasów Państwowych koncentruje się na: udostępnieniu lasów poprzez utrzymanie i rozwój posiadanej infrastruktury, rozszerzaniu bazy do edukacji ekologicznej, partycypacji w inwestycjach wspólnych z samorządami w zakresie rozwoju turystyki na obszarach leśnych i przyleśnych, współpracy z podmiotami świadczącymi usługi turystyczne w zakresie udostępniania poszczególnych terenów (np. wytyczanie szlaków konnych), propagowaniu rozwoju regionalnego w oparciu o posiadane walory przyrodnicze. Zadanie konsultowane jest przez służby ochrony przyrody w ramach ścisłej współpracy z Administracją Lasów Państwowych – zadania w tym zakresie planowane są i realizowane w ramach tzw. programów ochrony przyrody Nadleśnictw.
21.	Zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego	Zadanie w realizacji. W latach 2002- 2006, zalesiono: RDLP Szczecin - 4014 ha. RDLP Piła -- 436,8 ha gruntów Skarbu Państwa, - 595,93 ha gruntów prywatnych, RDLP Szczecinek - 4023 ha.

Cel 8. Przeciwdziałanie poważnym awariom

Lp.	Zadania	Realizacja
1	2	3
1.	Aktualizacja listy zakładów i instalacji stwarzających potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnej awarii	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi ciągle aktualizowany rejestr zakładów stwarzających potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnej awarii w postaci bazy potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej. Według stanu na 31 grudnia 2006 zarejestrowanych jest 61 zakładów, w tym 9 zakładów dużego ryzyka i 7 zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, oraz 45 pozostałych zakładów posiadających substancje niebezpieczne w ilościach, które mogą spowodować poważną awarię
2.	Opracowanie programu zapobiegania awariom, raportów bezpieczeństwa oraz wewnętrznego planu operacyjnego dla zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii.	Zadanie zrealizowane.
3.	Opracowanie zewnętrznych planów operacyjno- ratunkowych dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii	Na terenie woj. zachodniopomorskiego znajduje się 9 zakładów zaliczonych do zakładów dużego ryzyka poważnych awarii przemysłowych (ZDR). Opracowano 7 zewnętrznych planów operacyjno – ratowniczych, 2 plany są w trakcie opracowywania
4.	Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego; 2. Rozbudowa Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego; 3. Rozbudowa Gminnych Centrów Reagowania; 4. Wyposażenie centrów zarządzania kryzysowego w łączność przewodową, telefoniczno-faksową, komórkową oraz łączność radiową; 5. Wyposażenie centrów zarządzania kryzysowego w system syren alarmowych dla potrzeb ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach; 6. Nawiązano współpracy z Telewizją i Radiem do przekazywania komunikatów w wypadku wystąpienia zagrożenia; 7. Opracowano procedury informowania o zagrożeniach od Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego poprzez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego do Gminnego Centrum i odwrotnie.
5.	Zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych	Opracowano Wytyczne Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 stycznia 2007 roku w sprawie zasad postępowania z materiałami i substancjami niebezpiecznymi, których niekontrolowane oddziaływanie może prowadzić do zagrożenia stanu bezpieczeństwa. W celu usystematyzowania obszarów będących przedmiotem wytycznych, ustalono następujące unormowania

		<p>proceduralne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania podejmowane w obliczu klęski żywiołowej, - działania podejmowane w ramach czynności śledczo – dochodzeniowych, nie będących następstwem katastrofy komunikacyjnej, - znaleziska. <p>Do wytycznych dołączono jako załączniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykaz laboratoriów chemicznych oraz ich możliwości analityczne, - wykaz podmiotów uprawnionych do likwidacji środków niebezpiecznych.
6.	Współpraca transgraniczna w zakresie informowania o zagrożeniach i prowadzenia akcji ratowniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umowy między RP a RFN o wzajemnej pomocy podczas katastrof i klęsk żywiołowych lub innych poważnych awarii z 10 kwietnia 1997 r. 2. Porozumienie zawarte między Komendantem Głównym PSP a Federalnym Zarządem Służby Ratownictwa Technicznego z 20.08.1998 r. 3. Porozumienie zawarte między MSWiA a Ministrem Spraw Wewnętrznych Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Brandenburgii o wzajemnej pomocy podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków z 18.07.2002r. 4. Zorganizowano ćwiczenia łączności alarmowej dotyczących informowania o nadzwyczajnym zanieczyszczeniu wód granicznych a także w ćwiczeniach usuwania zanieczyszczeń przekraczających granicę na Odrze organizowanych przez stronę Niemiecką. oraz ćwiczenia reagowania kryzysowego podczas wystąpienia zagrożenia ekologicznego obszaru morskiego i wybrzeża w strefie odpowiedzialności Polski i Niemiec, dotyczącego wystąpienia transgranicznego zagrożenia związanego z transportem wodnym substancji niebezpiecznych oraz usuwania zanieczyszczeń na morzu. 5. W ciągu ostatnich 6 lat nie wystąpiły poważne awarie mogące spowodować transgraniczne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz zanieczyszczenia środowiska.

Cel 9. Zwiększenie świadomości społecznej – edukacja ekologiczna

Lp.	Zadania	Realizacja
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1.	Utworzenie w urzędach administracji publicznej systemów gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku	<p>Edukacja ekologiczna stanowi ważną część programu ochrony środowiska przyrodniczego gmin i powiatów.. W zależności od charakteru ośrodka a także i wielkości budżetu, gminy przeznaczały odpowiednio środki na ten cel. W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji okazało się, że aż 49 gmin, czyli około 43 procent nie przeprowadziło żadnych działań w tym zakresie. W przypadku powiatów tylko 71 procent wykazało w ankietach aktywność (nie wykazały: goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, świdwiński, wałecki).</p> <p>Do najpopularniejszych przedsięwzięć należały szkolenia i konkursy. Pozostałe to: seminaria, wykłady, zakładanie i realizacji programów w Ośrodkach Edukacji Ekologicznej oraz Szkolnych Klubach Ekologicznych, zbiórki odpadów typu „sprzątanie świata”, wycieczki, likwidowanie powstających „dzikich wysypisk”, redakcja i rozpowszechnianie ulotek, festyny, realizowanie „małych projektów ekologicznych”, tworzenie ścieżek ekologicznych, izb edukacyjnych a w większych ośrodkach systemów gromadzenia informacji o środowisku i udostępniania ich społeczeństwu, opracowywanie internetowej mapy problemów dotyczących ochrony środowiska a nawet doskonalenia zawodowego nauczycieli.</p> <p>Największą aktywnością wykazały się gminy powiatu kołobrzeskiego i koszalińskiego, najsłabszą pyrzyckiego i świdwińskiego.</p> <p>Powiaty skupiały swoją działalność na tworzeniu i zarządzaniu Centrami Edukacji Ekologicznej oraz zbieraniu i upowszechnianiu informacji o środowisku. W niewielkim stopniu powiaty korzystają ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.</p> <p>Jak już zauważono na wstępie jakość i ilość form edukacji ekologicznej ma swoje przełożenie w randze ośrodka. Mniej zasobne, wiejskie gminy ograniczają działalność w tym zakresie do szkoleń i konkursów. Obserwuje się tendencję, aby jak najwięcej działań kierowanych było do młodzieży.</p>
2.	Prowadzenie szkoleń, konkursów, promocja wydawnictw w zakresie edukacji ekologicznej	
3.	Prowadzenie konkursu „Najbardziej ekologiczna gmina”	
4.	Opracowanie programu badawczo – obserwacyjnego najbliższego otoczenia	
5.	Medialna promocja rzemiosła artystycznego i rolnictwa	
6.	Stworzenie internetowej mapy problematyki dotyczącej ochrony środowiska	
7.	Wprowadzenie „Małych projektów ekologicznych”	
8.	Rozwój sieci regionalnych ośrodków edukacji ekologicznej	
9.	Szkolenia	
10	Informowanie społeczeństwa o stanie środowiska	

Cel 10. Monitoring środowiska

Lp.	Zadania	
1	2	3
1.	Monitoring i ocena jakości powietrza	<p>W okresie 2002 – 2006 system oceny jakości powietrza w województwie oparty był na pomiarach (automatycznych, manualnych i pasywnych) oraz obliczeniach modelowych rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu. Zgodność z wymogami prawa uzyskano w 2005 r. po uruchomieniu w Szczecinie 3 automatycznych stacji. W roku 2006 r. automatyczne pomiary uruchomiono w Koszalinie.</p> <p>WIOŚ w Szczecinie posiada bezpośredni dostęp do funkcjonującego w El. „Dolna Odra” automatycznego monitoringu emisji. Pozyskiwane raporty roczne i okresowe wykorzystywane są do inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zakłady Chemiczne „Police” wdrożyły system automatycznego pomiaru emisji zanieczyszczeń dla ECI i ECII. Stocznia Szczecińska „Nova” wdrożyła system automatycznych pomiarów emisji zanieczyszczeń z procesów malowania sekcji statków.</p>
2.	Monitoring i ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych	<p>Od 2004 roku badania jakości wód prowadzone były wg programu monitoringu obejmującego monitoring diagnostyczny oraz badania jakości wód użytkowych, (wymagane dyrektywami szczegółowymi) w zakresie spełnienia warunków do bytowania ryb, wykorzystywanych jako źródła wody pitnej oraz zanieczyszczenia wód związkami azotu. Na podstawie uzyskanych danych dokonana została klasyfikacja zgodnie z <i>Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11.02.2004 roku w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji prezentacji stanu tych wód</i> obejmująca pięć klas jakości oraz ocena w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniach MŚ do ustawy Prawo wodne transponujących do prawa polskiego dyrektywy UE.</p>
	System monitoringu emisji zanieczyszczeń do środowiska	<p>WIOŚ utworzył: Bazę danych o zrzutach punktowych; stan na rok 2005. Bazę danych ferm o ilości sztuk > 50 DJP; stan na 2004 rok.</p>
3.	Monitoring gospodarki odpadami	Zadanie realizowane przez Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego
4.	Monitoring hałasu	W roku 2003 w Szczecinie zostały przeprowadzone pomiary hałasu kolejowego. Na terenie objętym badaniem (fragmenty wszystkich dzielnic Szczecina, które sąsiadują z liniami kolejowymi) występowało niebezpieczeństwo przekroczenia wartości progowych poziomów hałasu, ale poziom tła akustycznego był na tyle wysoki, że z formalnego punktu widzenia był on nierozróżnialny z tłem pomiarowym.
5.	Monitoring przyrody	Zadanie realizowane na bieżąco ramach prowadzonych badań i waloryzacji przyrodniczych.
6.	Monitoring gleb	Wykonanie, na zlecenie WIOŚ, przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą, w 2004 i 2005 roku badań gleb i wód powierzchniowych w rejonach oddziaływania dużych ferm zwierzęcych oraz na obszarze zlewni rzeki Płoni. Celem zadania było określenie wpływu użytkowania rolniczego na jakość gleb i w przyszłości ładunków azotu dostających się do wód powierzchniowych podziemnych

3. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE UZYSKANE W LATACH 2001-2006

Gospodarka wodna

Lp	Wskaźniki	Stan wyjściowy (2001 r.)	Stan w 2005 r.	Stan w 2006 r.
Wskaźnik presji				
1.	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³ : – ogółem, – przemysł, – rolnictwo i leśnictwo, – eksploatacja sieci wodociągowej.	1589,1 1462,2 11,7 115,2	1487,3 1366,1 16,8 104,3	1 902,6 1787,9 8,6 106,1
2.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu [kg/rok]: – BZT5, – ChZT, – zawiesina, – azot ogólny, – fosfor ogólny.	2 208 410 5 717 110 1 649 513 1 892 969 149 394		2 007 483 5 340 698 1 343 017 1 127 308 124 985
3.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych po oczyszczeniu [kg/rok]: – BZT5, – ChZT, – zawiesina, – azot ogólny, – fosfor ogólny.	530 200 1 899 388 1 012 105		187 637 607 830 612 880 138 238 10 334
4.	Użytki rolne [tys ha]: – ogółem, – grunty orne, – sady, – łąki, – pastwiska.	17787,8 13666,0 258,1 2492,2 1371,5	15906,0 12222,0 296,5 2529,2 858,3	
5.	Zużycie nawozów sztucznych [kg/h]: – ogółem (NPK), – azotowe (N), – fosforowe (P2O5), – potasowe (K2O).	117 66,9 18,7 31,4	117,8 66,5 19,5 31,8	
6.	Liczba zwierząt hodowlanych w przeliczeniu na			
7.	Ładunki zanieczyszczeń odprowadzanych do Bałtyku rzekami [tys.T/r]: – BZT5 – fosfor – azot		80,28 3,43 55,97	
Wskaźnik reakcji (działań ochronnych)				
8.	Komunalne oczyszczalnie ścieków [szt]: – oczyszczalnie mechaniczne, – oczyszczalnie mechaniczno-chemiczne, – oczyszczalnie biologiczne, – oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem	42 - 201 47	34 - 194 62	27 - 200 63

Lp	Wskaźniki	Stan wyjściowy (2001 r.)	Stan w 2005 r.	Stan w 2006 r.
9.	Przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków (wg projektu) [m ³ /dobę]: – oczyszczalnie mechaniczne, – oczyszczalnie mechaniczno-chemiczne, – oczyszczalnie biologiczne, – oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem	44 339 188 160 730 235 843	43 361 - 104 924 293 194	42 818 - 103 681 292 653
10.	Ścieki oczyszczane w komunalnych oczyszczalniach ścieków [hm ³]: – odprowadzane ogółem, – oczyszczane razem, – oczyszczane mechanicznie, – oczyszczane chemicznie, – oczyszczane biologicznie, – oczyszczane z podwyższonym usuwaniem	127,5 103,3 8,9 41,8 23,1 29,5	115,1 95,6 8,8 34,6 15,6 36,6	69 52,7 5,8 - 11,2 35,7
11.	Ludność obsługiwana przez komunalne oczyszczalnie ścieków w %: – ogółem, – mechaniczne, – chemiczne, – biologiczne, – z podwyższonym usuwaniem biogenów.	58,5 4,1 2,1 22,0 30,2	59,8 4,0 - 15,3 40,5	60,4 3,8 - 15,6 40,9
12.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności: – ogółem, – miasta, – wieś	56,8 68,1 31,0	59,8 69,6 37,9	60,4 69,8 39,4
13.	Przemysłowe oczyszczalnie ścieków [szt]: – mechaniczne, – chemiczne, – biologiczne, – z podwyższonym usuwaniem biogenów.	59 9 52 3	99 9 49 4	61 9 47 5
14.	Przepustowość przemysłowych Oczyszczalni ścieków (wg projektu) [m ³ /dobę]: – mechaniczne, – chemiczne, – biologiczne, – z podwyższonym usuwaniem biogenów.	17 497 246 105 20 456 3 720	187 956 223 805 30 854 4 395	178 543 8 021 30 446 5 195
15.	Wodociągi: – długość czynnej sieci rozdzielczej w km, – połączenia prowadzące do budynków – woda dostarczona gospodarstwom – ludność korzystająca z sieci wodociągowej	7428,4 140135 72,5 -	8080 153006 65,9 93,0	8348,4 153261 64,9 93,0
16.	Kanalizacja: – długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km, – połączenia prowadzące do budynków – ścieki odprowadzone w hm ³ , – ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3166 70065 79,9 72,0	4307 86186 72,2 73,3	4568,8 89875 69 73,6

Ochrona powietrza

Lp	Wskaźniki	Stan wyjściowy (2001 r.)	Stan w 2006 r.
Wskaźnik presji			
1.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza	52,6 tys. ton , w tym: źródła punktowe – 5,5 tys. ton; źródła powierzchniowe – 46,5 tys. ton źródła liniowe – 0,6 tys. ton	17,9 tys. ton , w tym: źródła punktowe – 3,4 tys. ton; źródła powierzchniowe – 12,3 tys. ton źródła liniowe – 2,2 tys. ton
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza, w tym:	153,04 tys. ton , w tym:	87,3 tys. ton , w tym:
	- SO ₂	63,6 tys. ton źródła punktowe – 48,9 tys. ton; źródła powierzchniowe – 14,1 tys. ton źródła liniowe – 0,6 tys. ton	28,8 tys. ton źródła punktowe – 23,7 tys. ton; źródła powierzchniowe – 4,7 tys. ton źródła liniowe – 0,4 tys. ton
	- NO ₂	41,9 tys. ton źródła punktowe – 23,9 tys. ton; źródła powierzchniowe – 5,7 tys. ton źródła liniowe – 12,3 tys. ton	25,8 tys. ton źródła punktowe – 17,4 tys. ton; źródła powierzchniowe – 2,7 tys. ton źródła liniowe – 5,7 tys. ton
Wskaźniki stanu środowiska			
3.	Ocena jakości powietrza – liczba stref w województwie wymagających programów naprawczych w zakresie ochrony powietrza	0	1
Wskaźnik reakcji (działań ochronnych)			
4.	Stopień redukcji zanieczyszczeń wytworzonych w zakładach:		
	- pyłowych	98,8 %	98,5 %
	- gazowych	17,2 %	46,5 %
5.	Odbiorcy gazu z sieci	295,6 tys.	350,3 tys.
6.	Zużycie energii elektrycznej	770,4 GW h	1104,0 GW h

Gospodarka odpadami

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2001	Stan 2006 r.
Wskaźniki presji			
1.	Ilość odpadów wytworzonych [mln Mg]	5,0	6,5
2.	Procentowy udział odpadów rocznie deponowanych na składowiskach	36,1	39,7
Wskaźniki stanu środowiska			
3.	Gospodarowanie odpadami w %		
	w tym:		
	- unieszkodliwienie przez składowanie	36,1	39,7
	- odzysk	34,7	33,6
	- unieszkodliwienie inaczej niż	25,1	22,4

4.	składowanie		
	- magazynowanie	4,1	4,3
	Liczba składowisk odpadów ogółem (szt.) w tym.:	154	153
	- komunalnych	112	114
	- przemysłowych	13	12
	- mogilników	39	27
Wskaźnik reakcji (działań ochronnych)			
5.	Ilość składowisk zlikwidowanych w tym:		
	- mogilników	0	12
	- przemysłowych	0	1
6.	Ilość składowisk wyłączonych z eksploatacji w tym:	23	42
	- przemysłowych	0	7
	- komunalnych	23	35
7.	Poziom odzysku odpadów przemysłowych z wyłączeniem fosfogipsów [%]	48	54
8.	Poziom odzysku odpadów opakowaniowych zebranych w gminach [%], w tym:		
	- szkła	b.d.	90
	- papieru i tektury	b.d.	93

Najważniejsze efekty ekologiczne uzyskane w latach 2002 – 2005 uzyskane poprzez dofinansowanie zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

„Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2004 – 2005” według raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Lp	Określenie efektu/ jednostka miary	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005
Ochrona wód – Efekty rzeczowe					
1.	Długość wybudowanych kolektorów sanitarnych [km]	126,65	306,84	188,10	240,07
2.	Liczba wybudowanych przepompowni [kpl]	62	180	86	102
3.	Przepustowość oczyszczalni [m ³ /dobę]	15 724	6 057,87	39 208,63	33 302,00
Ochrona wód – Efekty ekologiczne					
1.	Redukcja zanieczyszczeń wg wskaźnika BZT5 [Mg/rok]	2 867,35	248,35	255,56	404,18
2.	Redukcja zanieczyszczeń – zawiesina ogólna [mg/rok]	2 046,70	211,60	255,56	337,10
3.	Redukcja zanieczyszczeń – azot ogólny [Mg/rok]	435,02	60,62	42,38	72,92
4.	Redukcja zanieczyszczeń – fosfor ogólny [Mg/rok]	57,27	13,32	26,13	10,93
5.	Redukcja zawartości substancji ropopochodnych [Mg/rok]	-	1,70	4,88	0,09
Gospodarka wodna – Efekty rzeczowe					
1.	Regulacja rzek [km]	-	5,50	8,29	8,72
2.	Ochrona gruntów przed powodzią (ha)			470,00	1 604,50

Lp	Określenie efektu/ jednostka miary	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005
3.	Budowa / remont jazów [kpl]	-	2	1	1
4.	Budowa przepławek [kpl]	-	1	2	1
Ochrona powierzchni ziemi – Efekty ekologiczne i rzeczowe					
1.	Wykonanie instalacji do unieszkodliwiania odpadów medycznych				1
2.	Ilość unieszkodliwionych odpadów pościelowych (Mg/rok)				2 972,00
3.	Ilość zebranych do utylizacji odpadów niebezpiecznych [Mg]	1 211,13	12,74	1,36	bd
4.	Ilość unieszkodliwionych odpadów medycznych [Mg/rok]	19,58	27,38	bd	bd
Ochrona atmosfery – Efekty rzeczowe					
1.	Długość wybudowanej sieci gazowej [km]	33,42	-	39,79	3,00
2.	Długość wybudowanych i zmodernizowanych ciepłociągów [km]	1,55	-		10,55
3.	Liczba zmodernizowanych źródeł energii [kpl]	97	147	125	24
4.	Liczba zlikwidowanych kotłowni opalanych paliwem stałym [kpl]	5	1	9	8

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Niniejszy raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2003-2006 stanowi wykonanie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zmianami). Określa on, jakie zadania z przedsięwzięć zapisanych w harmonogramie realizacji zadań do Programu były realizowane w latach 2002-2006.
2. Większość celów określonych w Programie odpowiada celom średniookresowym II polityki ekologicznej państwa (realizacja w latach 2003-2010), które przewidują istotną poprawę stanu środowiska, praktyczne wdrożenie przepisów unijnych i standardów ekologicznych, postanowień konwencji międzynarodowych i umów dwustronnych, a także wzmocnienie instytucjonalne podejmowanych działań.
3. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego był realizowany w różnym stopniu zaawansowania działań wyznaczonych dla realizacji założonych celów.
4. Znacząca część zadań określonych w harmonogramie realizacji Programu jest w trakcie realizacji, została zrealizowana bądź, z racji na ciągły charakter wykonywania tych zadań, jest realizowana na bieżąco (np. zadania z zakresu edukacji ekologicznej).
5. Realizacja części zadań jest ograniczona możliwościami finansowymi podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.
6. Na ocenę realizacji celów i zadań zapisanych w Programie poważny wpływ ma zmiana prawodawstwa wynikająca z uzyskania przez Polskę w 2004 r. członkostwa w Unii Europejskiej. Dotyczy to w szczególności ustaw Prawo wodne, Prawo ochrony środowiska, Prawo ochrony przyrody.
- 7.
8. Brak jest też uregulowań prawnych, które dawałyby samorządowi województwa możliwość ingerowania w działalność samorządów powiatowych i gminnych w zakresie ochrony środowiska, a w szczególności wyegzekwowania podjęcia przez nie konkretnych działań niezbędnych do realizacji założonych w Programie celów.
9. Zaawansowanie realizacji zadań rządowej i samorządowej administracji publicznej jest zróżnicowane. Przyczyną opóźnienia realizacji zadań samorządowej administracji powiatowej i gminnej jest przede wszystkim brak środków oraz brak planów i programów branżowych oraz zmieniające się prawodawstwo po 2004 r.
10. W latach 2002–2006 środki przekazane w ramach wsparcia z WFOŚiGW na zadania służące ochronie środowiska, przeznaczone były głównie na ochronę wód, natomiast zaangażowanie inwestorów w gospodarkę odpadami było niewielkie mimo ogromnych potrzeb w tej dziedzinie.
11. Obecnie brak jest danych pozwalających stwierdzić, czy województwo zachodniopomorskie będzie w stanie osiągnąć wymagane cele dotyczące:
  - realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w województwie zachodniopomorskim,
  - realizacji wojewódzkiego programu gospodarki odpadami.

Rekomendacje

1. Powołać zespół ds. Planów i Programów w Wydziale Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.
2. Należy opracować i wdrożyć metodykę monitorowania programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami na terenie województwa zachodniopomorskiego.